

FAKTORİNG SEKTÖRÜ

Temmuz 2019 itibarıyla faktoring sektöründe 57 şirket faaliyet göstermektedir. 2018 ve 2019 yıllarında dört faktoring şirketinin lisansları kendi talepleri doğrultusunda iptal edilmiş, yine 2018 yılında yabancı ortaklı yeni bir faktoring şirketi kurulmuştur. 2018 yılının Ağustos ayındaki devalüasyon ve beraberinde yaşanan likidite krizi nedeniyle Türkiye ekonomisi resesyona girmiş ve faktoring sektörü de bu daralmadan, reel sektörü finanse ettiği için, doğrudan etkilenmiştir. Krizin etkilerinin 2019 yılında da devam etmesi nedeniyle küçük çaplı faktoring şirketlerinin daralan piyasada ayakta kalmakta zorlanabilecekleri ve sektörde lisans iptallerinin devam edeceği düşünülmektedir. Ayrıca, BDDK'nın, finansal kurumlar birliği üyelerinin ödenmiş sermayelerini 20 milyon TL'den 30 milyon TL'ye yükseltme çalışması nedeniyle de bazı faktoring firmalarının bu sermaye gerekliliğini karşılayacak güçte ve istekte olmamaları da lisans iptallerinin devamının geleceğinin bir diğer göstergesidir.

Daha evvelki raporumuzda belirttiğimiz üzere, bu piyasa koşullarında bankaların ve borçlanma aracı yatırımcılarının faktoring şirketlerine fon sağlama konusunda hala istekli olmamaları sektörün küçülmesinde etkili olmaya devam etmiştir. 2019 yılının ilk 4 ayında alınan krediler ve ihraç edilen menkul kıymetler toplamı %12,1 azalmıştır. Fon bulmada sıkıntı yaşayan sektörün net faktoring alacakları ilk 4 ayda %10,7, aktif büyüklüğü ise %7,6 azalmıştır. Bu dönemde alacaklarını tahsil eden ve sonrasında yeni kredi kullandırma konusunda daha temkinli davranan faktoring şirketleri, likitte kalmayı tercih etmişlerdir. 2018 yılsonunda sektörün aktiflerinin %3,3'üne ulaşan nakit, nakit benzeri ve merkez bankası kalemleri 2019'un ilk 4 ayında aktiflerinin %5,1'ine ulaşmıştır. Son 8 yıldır bilançodaki payı %90'ın altına düşmeyen net faktoring alacaklarının payı ise Nisan 2019 itibarıyla %89,5'e düşmüştür.

Devam eden resesyon, başta yüksek döviz kredisi kullanan büyük firmalar olmak üzere, faktoring sektörünün ana müşteri segmenti olan orta ve küçük ölçekli firmaları olumsuz etkilemeye devam etmiştir. 2019 Nisan ayı itibarıyla bankalarda karşılıksız işlemi yapılan çek adedi bir önceki senenin aynı dönemine göre %82,3 artış göstermiştir. 2018 yılının son çeyreğinden beri yüksek seyreden karşılıksız işlemi yapılan çekler / bankalara ibraz edilen çekler oranı 2019 yılında da artmaya devam etmiştir. 2018 yılının aynı döneminde ortalama %1,9 olan bu oran %4,1'e yükselmiştir. Bu durum risk seviyesinde artışa işaret etmekte olup, faktoring şirketlerinin müşteri seçiminde daha temkinli hareket etmesine yol açmaktadır. Ancak daha önce yapılan faktoring işlemlerinin tahsilatlarında sorun yaşanmaya devam edilmesi nedeniyle TGA oranı artmaya devam etmiş ve %8,1'e yükselmiştir. Faktoring alacaklarının küçülmeye devam ettiği bu dönemde TGA'nın nominal olarak %13,3 artış göstermesi bu oranın yükselmesinde etkili olmuştur. 2019'un ilk 5 ayında karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen çek sayısı ortalama olarak %16,1'e düşmüştür (2018: %26,1). Bu olgu, piyasa koşullarının yakın zamanda değişmesinin beklenmediği bugünün ortamında, TGA'ların artmaya devam edeceğine işaret etmektedir. Risk merkezi verileri de faktoring sektöründe brüt kredilerin Ocak-Nisan 2019 döneminde %2 artarken TGA'ların %19 artış gösterdiğini kanıtlamaktadır. Nisan 2018-Nisan 2019 döneminde daha da çarpıcı bir artış görülmekte, krediler %29 daralırken TGA'lar %52 büyümüştür.

Artan TGA oranı nedeniyle sektörün gelir tablosunda yer alan karşılık giderleri tutarı 3,7 kat artmış ve sektörün net karını baskılamıştır. Faiz oranlarının artması ve piyasada bozulan risk algısından dolayı net faktoring faiz marjının %1,4'ten %1,9'a çıkması; faktoring gelirlerinin %12,7 artmasına neden olmuştur. Faiz gelirindeki bu nispeten büyük artışa karşılık; sektörün finansman giderlerinin sadece %1,2 yükselmesi, net faiz gelirlerinin %36,6 oranında artmasına neden olmuştur. Finansman giderlerindeki artışın bu kadar düşük kalması, toplam finansal borçlarının Mart 2019'da 2018'in aynı dönemine göre %30,5 azalmasından kaynaklanmaktadır. Nakit varlıklarını artıran faktoring sektörünün

*2019 itibarıyla BDDK tarafından sektörün finansalları aylık olarak yayınlamaya başlamıştır. Nisan 2019 gelir tablosu verilerini karşılaştırabileceğimiz 2018 verisi olmadığından değerlendirme Mart 2019 olarak yapılmıştır.

FAKTORİNG SEKTÖRÜ

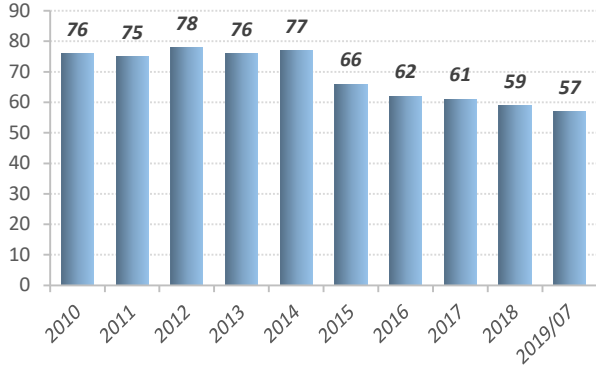
karına olumlu yansıyan bir diğer gelir kalemi, alınan faiz gelirleridir. Alınan faizler aynı dönemde 5,8 milyon TL'den 29,0 milyon TL'ye yükselmiştir. Mart 2019 itibariyle geçen yılın aynı dönemine göre faktoring şirketlerinin toplam gelirlerinin %25,2, toplam giderlerinin ise %26,4 artması nedeni ile, net kardaki artış %16,1'de kalmıştır.

Net karın etkisiyle sektörün özkaynakları artmış ve özkaynak oranı 2019 Nisan ayında %22,6'ya yükselmiştir. Özkaynaklardaki artış ve brüt faktoring alacaklarındaki düşüş nedeniyle kaldıraç oranı son altı yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. 2019 senesinde resesyonun devam edeceği beklentisiyle kaldıraç oranının bir süre daha da gerilemesi beklenmektedir. Aynı şekilde sektörün finansal kaldıraç oranı da gerilemeye devam ederek son 10 yılın en düşük seviyesine ulaşmış ve 3,1 kat olarak gerçekleşmiştir. Ancak piyasaların düzelmesi ve finans kurumlarının ve yatırımcıların faktoring sektörüne olumlu yaklaşıma başlaması ile faktoring şirketlerinin risk iştahının artması ve kaldıraç oranlarının yükselmesi kaçınılmazdır.

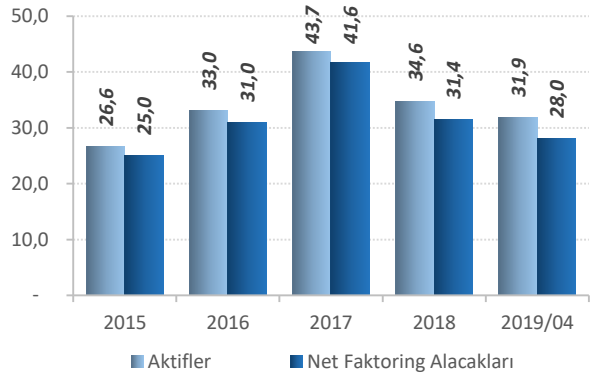
Resesyonun 2019 yılında da devam etmesi reel sektörü finanse eden faktoring sektörünü doğrudan etkilediği için faktoring şirketleri alternatif çözümler geliştirmektedir. Her ne kadar 57 faktoring şirketinin iş modelleri birbirinden farklılık arz etse de bu şirketlerin çoğu KOBİ'leri finanse etmektedir. Bu zorlu dönemde, faktoring şirketleri özellikle faktoring ile hiç tanışmamış ihracat yapan KOBİ'leri hedeflemektedir. Dolayısıyla, sektör temsilcileri yurtiçi işlemlerden ziyade ihracatın finansmanını sağlamak adına yurt dışı işlemlere ağırlık verme yönünde aksiyon almaktadır. Yurt içi işlemlerde ise, tedarik zinciri finansmanı büyümenin sağlanabileceği diğer bir alan olarak ön plana çıkmaktadır.

FAKTÖRİNG SEKTÖRÜ

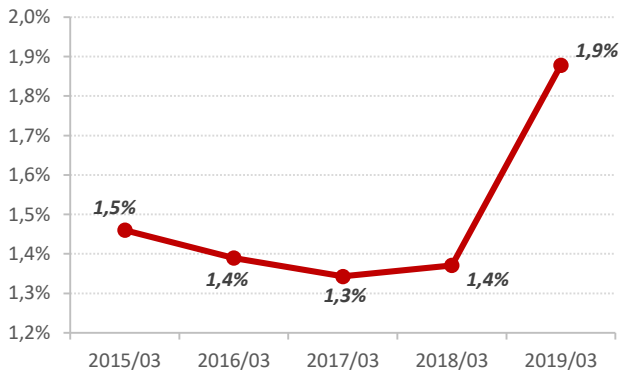
Şekil 1- Faktoring Şirket Sayısı

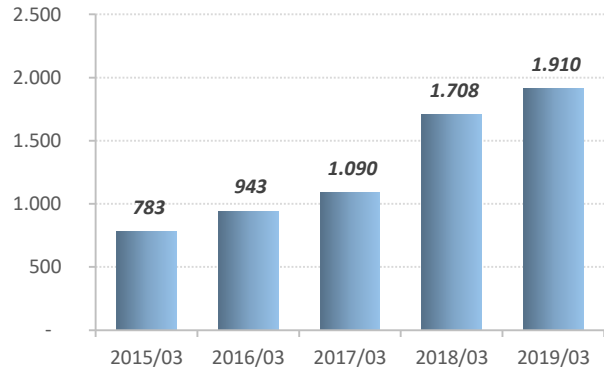
Şekil 2- Aktifler ve Net Fak. Alacakları, Milyar TL

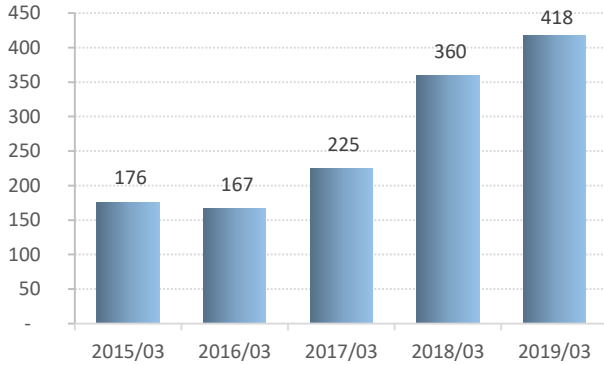
Şekil 3-Net Faiz Marjı

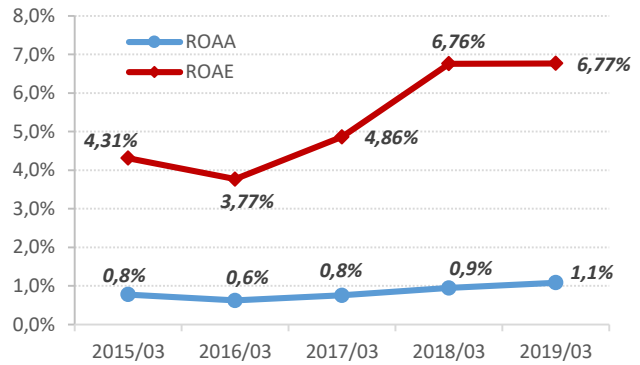
Şekil 4-Sektörün Faiz Gelirleri, Milyon TL

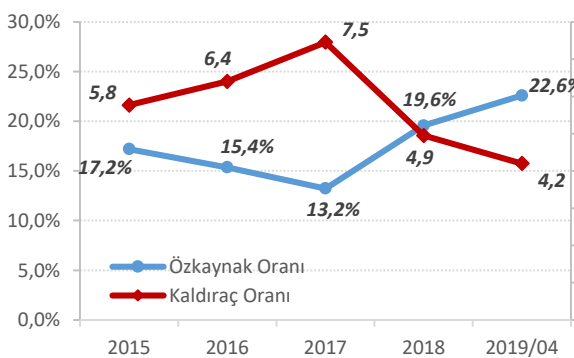
Şekil 5-Sektör Net karı, Milyon TL

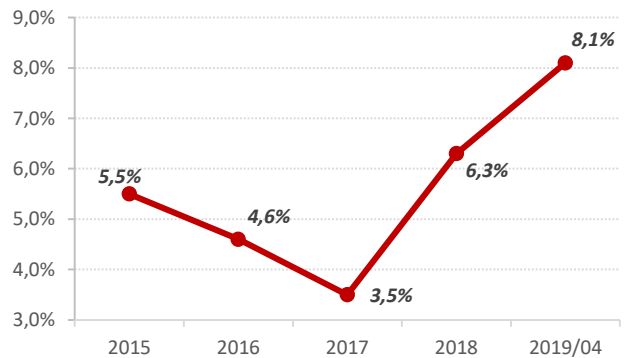
Şekil 6-ROAA ve ROAE

Şekil 7-Özkaynak ve Kaldıraç Oranı

Şekil 8-TGA Oranı

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
